

Van Rijn - de Bruyn

Fruit-trees ■ Саженцы плодовых деревьев

ПИТОМНИК

ООО "Ван Райн - Де Брюн Украина"

ПИТОМНИК

Van Rijn - de Bruyn BV Голландия

www.vanrijn-debruyn.com

irene@urdzik.pl

Украина, Днепропетровская обл.,

+38 050 497 61 3

Никопольский р-н

+38 0566 672 49

"Новини садівництва"
щоквартальний
науково-виробничий журнал
№ 2(80), квітень-червень 2013 р.

Засновники:

Украсадвинпром; Уманський національний університет садівництва; Інститут помології НААН; Інститут зрошувального садівництва НААН; Подільська дослідна станція Інституту садівництва НААН

Зареєстрований Держком-видавом України
5.03.1994 р., серія КВ 465

Головний редактор:

доктор с.-г. наук Мельник О. В.

Редакційна колегія:

доктори с.-г. наук Балабак А.Ф., Бутило А.П., Копидов В.І., Копитко П.Г., Майдебура В.І., Хоменко І.І.; доктор екон.наук Непочапенко О.О.; кандидати с.-г. наук Ріпамельник В.П., Сенін В.В.; Цимбровська Л.О., Рибак А.В.

Номер редагували:

Дрозд О.О., Личенкова І.О., Цимбровська Л.О.
Комп'ютерний набір: Мельник І.О.
Проект обкладинки,
і верстання: Мельник О.В.

**За використання
матеріалів
посилання на "НС"
обов'язкове**

Підписка в редакції

Адреса редакції:
Абон. скринька 543,
20305, м. Умань-5
Черкаської області.
Сайт: www.novsad.com
Ел.пошта: novsad@ukr.net
тел. +38 04744 32326

Підписано до друку 28.VI.2013
Формат 60x84 1/16
Обсяг 3 др. арк.

Надруковано в друкарні
фірми "Есе": 03142, м. Київ,
пр-т Акад. Вернадського, 34-1

Зміст

Захист саду

Захист черешні і вишні.....2
Післязбиральний захист чорної смородини:
польський досвід.....5

Розсадництво

Вавіт – підщепа сливи.....8
"Стеблові" саджанці малини
для регульованого врожаю.....9

Агротехніка

Механічне проріджування цвіту.....11
Поетапне хімічне проріджування зав'язі.....13
Захист від граду, дощу і птахів.....15
Вирощування малини в закритому ґрунті.....17
Ожина в закритому ґрунті.....24

За рубежом

Вищу продуктивність ягідникам.....29
Нове у виробництві чорної смородини.....31

Нові культури і сорти

Європейські сунічні сортові тренди.....34

Переробка, реалізація

Підготовка холодильника до сезону.....38
Озонування ягід.....39

Фото на обкладинці: ожина в плівковому тунелі
поблизу Любліна, Польща
(фото О.В.Мельника).

ЗАХИСТ ЧЕРЕШНІ І ВИШНІ

Ризикованість і затратність інтенсивної технології вирощування черешні потребують знань та раціональних рішень, щоб інвестовані кошти забезпечили прибуток. Врожайність може знизити будь-яка помилка, тому кожного сезону система захисту різна і керуватися загальними рекомендаціями недостатньо.

Вишнева муха

Найчастіші помилки в захисті від шкідника, що інколи пошкоджує до декількох десятків відсотків врожаю, наступні: необхідність поквартального моніторингу, оскільки початок і динаміка льоту та чисельність шкідника різняться за роками й у окремих садах. Жовті липкі пастки EKOLEP слід чіпляти в кожному вишневому і черешневому саду. Не раціонально робити перше обприскування під час цвітіння акації і надто короткі чи довгі інтервали між обробками (без застосування пасток), без урахування інтенсивності льоту вишневої мухи.

За недостатнього вміння розпізнавати шкідника і незнання його біології – базових елементів захисту, – пастки малопродатні. Крім морфології, важливо також знати цикл розвитку та поріг шкодочинності.

Недоцільно застосовувати невипробувані жовті липкі пастки, наприклад, призначені для використання в теплицях, а також жовті флуоресцентні циліндричні пастки з привабливим для шкідника запахом.

Невідповідний термін чіплення пасток. На черешні в середній кліматичній смузі це слід робити з середини травня (з кількадевною різницею для пізніх сортів) і пізніше – на вишні.

Неправильне розташування пасток у кварталі саду і кроні дерев. Якщо пастка розміщена в тіні і закрита листям, правильного моніторингу льоту шкідника провести не вдасться. Рекомендована висота – 1,5–1,8 м в освітленій частині з південного боку крони.

Нерегулярна перевірка пасток, які незадовго до збору врожаю конкретного сорту необхідно контролювати раз на 2–3 дні, тобто двічі на тиждень.

Неправильний підбір хімічних препаратів (без урахування допустимих

температур), зокрема, неефективних за температури вище 20°C піретроїдів.

Неправильні строки обприскувань (за причини неввірного користування інформацією з пасток). Виявивши першого шкідника, не варто одразу робити обприскування, потрібно зачекати 2–4 доби появи у пастці нових особин. Першу обробку проводять через 2–3 доби з початку регулярного відльоту мух, при чому найбільш загрозлива ситуація для сортів, що в цей час набувають жовтого забарвлення. Наступну обробку здійснюють під час чергового інтенсивного льоту шкідника – за виявлення в пастці в середньому двох особин. За регулярного і тривалого льоту вишневої мухи препарати з групи хлоронікотинилів застосовують з інтервалом не більше 8–10 діб. Піретроїди в цей час діють контактено, знищуючи лише шкідників у кроні дерев під час обприскування.

Надто раннє припинення обприскувань чи недостатнє число обробок за значного розповсюдження шкідника. Оскільки термін останньої обробки обмежений періодом очікування, невдачі в захисті від вишневої мухи часто спричиняє відсутність інсектицидів з меншим ніж сім діб періодом.

Неефективна організація збирання врожаю в умовах значного поширення шкідника. За значної тривалості збору, що перевищує дію застосованого раніше системного фунгіциду, спостерігаються значні втрати врожаю. Тому за виявлення загрози масового поширення шкідника (контроль за пастками) збір врожаю проводять якомога швидше.

Несправні обприскувачі не забезпечують ефективної обробки середини крони, особливо верхньої її частини, де шкідники найбільш активні.

Нераціональне розміщення сортів з різним терміном досягання ускладнює хімічний захист черешневого саду, наслідком чого є ризик накопичення в продукції залишкового рівня інсектициду. Особливості захисту від вишневої мухи враховують ще до закладання насаджень.

Попелиці

В умовах середньої кліматичної смуги на черешні і вишні шкідник здатен утворити 6–7 поколінь за порогової шкідливості одна колонія попелиць на 50 дерев. Найчастіші помилки у захисту від попелиць наступні.

Запізнення з першою обробкою за неточного чи нерегулярного моніторингу, особливо з початку вегетаційного сезону до липня. Перші незначні колонії уважно виявляють у кроні дерев. Зазвичай, перше обприскування проти попелиць роблять перед цвітінням або одразу після нього. Найбільш ефективна перша обробка малочисельних колоній, оскільки пізніше шкідники ховаються в скрученому листі й ефективність заходу значно нижча.

Неправильний підбір препарату, що шкодить корисній ентомофауні. За підвищених температур у Польщі в першу чергу застосовують селективний Пірімор або частково селективні препарати з групи хлоронікотинилів (останні застосовують одночасно і проти вишневої мухи). За низької температури та появи листогризучих шкідників обробляють піретроїдом.

Недостатній об'єм робочої рідини для знищення схованих під листям колоній попелиць і ведення обприскувань за несприятливих погодних умов.

Кліщі

Чисельність кліщів у насадженнях черешні і вишні останнім часом систематично зростає, спричинюючи в серпні–вересні втрату блиску, пожовтіння й опадання листя та суттєве ослаблення дерев. Теоретично, підібрати акарицид для певної форми кліщів можна, але, наприклад, у Польщі зареєстровано лише один препарат для ранньовесняної обробки насаджень вишні і черешні (Аполло Плюс). Останній знищує яйця й личинки плодового кліща, а проти домінуючого в середній кліматичній смузі звичайного павутинного кліща не ефективний. Частим застосуванням неселективних інсектицидів лише збільшують проблему з кліщами, тому краще використати природний захист корисною ентомофауною.

Сливовий іржавий кліщ

Проти цього шкідника, який усе частіше з'являється на деревах черешні, вишні і персика, препарат Аполло також не ефективний. За значного поширення кліща розтріскується шкірка і деформуються плоди черешні. Зареєстрованих препаратів проти цього шкідника для черешні, вишні й абрикоса та порогів його шкідливості, наприклад, у Польщі, немає.

Помилки в захисті

Зазвичай, це незнання характеристик препаратів: погодних умов застосування, періоду очікування або фази шкідника чи хвороби.

Перевищення рекомендованих доз препарату ефективності не додає, а зменшення дози здатне призвести до утворення стійких до системного інсектициду популяцій шкідника, чи знизити ефективність обробки контактним препаратом. Змішування препаратів з метою меншого числа виїздів у сад та економії пального завжди супроводжується ризиком появи опіків листя або некрозів на плодах.

Потрібно використовувати прогноз погоди з Інтернету, що досить точно інформує про зміни в найближчі дні і години.

Раціональним проріджуванням крони створювати доступ пестициду до кожного листка і плода з покриттям робочою рідиною й високою ефективністю контактних інсектицидів.

Необхідно регулярно обстежувати насадження, оскільки для раціонального хімічного захисту це слід робити до обробки і за кілька днів після неї, оцінюючи ефективність попередніх обприскувань і загрозу в окремих кварталах.

Література

1. Blaszczyńska B. Problemy i przyczyny niepowodzen w walce ze szkodnikami wisni i czereśni // Targi sadownictwa i warzywnictwa. Konferencja.– Warszawa, 2013.– P. 34-36.
2. Mattedi L., Varner M., Forti D. Nutzlänge im obst- und weinbau.– Calliano, 1992.– 154 pp.
3. Wiech K. Szkodniki drzew owocowych.– Krakow: Plantpress, 1999.– 182 pp.

(О.В.Мельник, О.О.Дрозд)

ПІСЛЯЗБИРАЛЬНИЙ ЗАХИСТ ЧОРНОЇ СМОРОДИНИ: ПОЛЬСЬКИЙ ДОСВІД

Останнім часом суттєво змінилася сортова структура польських насаджень чорної смородини, в товарне виробництво впроваджено нові сорти польської селекції – Тісел, Тібен, Рубен, Орес і Гоферт, випробовується сорт Поларес. Ці, пристосовані до ґрунтово-кліматичних умов середньої кліматичної смуги сорти, вирізняються майже удвічі вищою від популярного в недалекому минулому сорту Оджебін врожайністю й невисокою уразливістю до грибкових захворювань. Насадження нових сортів не потребують надто ретельного захисту, що дає змогу суттєво знизити собівартість, проте це не дозволяє цілковито відмовитися від застосування пестицидів. Новий сортимент смородини більш стійкий до борошнистої роси й малоуразливий стовпчастою іржею, але стійких до антракнозу та білої плямистості листя сортів немає, тому насадження смородини і порічок потрібно захищати.

Захистом смородини в післязбиральний період нерідко нехтують і значне ураження листя спричинює на 20–40% нижчу врожайність. Здорове неушкоджене листя має бути на рослинах аж до вересня, тому стан плантації слід контролювати, звертаючи увагу на прояви антракнозу, білої плямистості та американської борошнистої роси. Знищення збудників грибкових хвороб у цей період ведуть без ризику накопичення залишків пестицидів у продукції.

Небезпечні грибки

Після збору врожаю в насадженнях з недбалим хімічним захистом інтенсивно проявляється антракноз (опадання) і біла плямистість листя. На ураженій листовій пластинці антракноз помітний ближче до краю листка, а біла плямистість – рівномірно по всій його поверхні. Антракноз – скупчення бурих плям з верхнього боку, з потовщеннями з нижнього, з яких під час дощу стікає слиз із конідіями грибка.

Біла плямистість різної форми на обох боках листової пластинки, сірувато-біла з чорними крапками – плодовими тілами (пикнідами) зі значною кількістю конідіальних спор грибка – джерела вторинної інфекції, що забезпечує масове поширення збудника.

Щоб не допустити передчасного осипання листя, хімічний захист від цих хвороб обов'язково продовжують влітку. Передчасна дефоліація негативно впливає на ріст, врожайність і морозостійкість рослин, а післязбиральний захист зменшить активність грибкових захворювань і в наступному сезоні.

Іржа й борошниста роса. Листя окремих сортів чорної смородини – Бен